

Glasilo Slovenske Krajine

NOVINE

Prihaja vsako nedeljo.

Cena Novin na celo leto je: doma na skupni naslov 25 D., na posameznoga 30 D., v Ameriko 100 D. Cena Marijinoga Lista na celo leto je: doma 10 D., v Ameriko 50 Din. Novine prihajajo vsaki teden, M. List vsaki mesec. Naročniki M. Lista i Amerikanci dobijo kalendar brezplačno, naročniki Novin pa za polovično ceno. Rokopisi se ne dajo nazaj. Rokopise i naročnino pošiljajte na uredništvo ali upravništvo Novin v Črensovec, Prekm.

Vredništvo i upravništvo Novin je v Črensovcih, Prekmurje.

Vrednik: Klekl Jožef, vp. plebanoš v Črensovcih.

Oglasi, (inserati) se tudi sprejmajo. Cena ednoga kvadratnoga centimetra za ednok en dinar, za večkrat popust. Cena malih oglasov je do dvajset reči 5 Din, više od vsake reči pol dinara. Med tekstem je cena oglasov cm² dva dinara v „Poslanom“ tri dinare. Ki naroči 1/4, 1/2 ali celo stran, dobi 25% popusta za edno objavo, za večkratno več. Takso za vse oglase plača upravništvo „NOVIN“.

Radičova samovolnost.

Kak voditelji Radičove stranke, tak zgrabčki listi — šteti so za zdašnju vladu — den za dnevom glasijo, kak je hrvatski narod zadovoljen z Radičovim politikom i kak odobrava sporazum, šteroga je skleno Štipica Radič po svojem zavupniku Pavli Radič z voditelji radikalne stranke. Če se malo zamislimo v celi razvoj teh važnih i odločilnih sprememb, štere so nastale s hipom, gda so radičovski v parlamentu podali svojo svetovno-znano izjavo, šteta je hrvatskomi narodi vzela vse, dala pa nikaj, bomo nekelko dvojili o toj velkoj zadovolnosti hrvatskoga ljudstva. I kak kažejo vsakdnešnja dejstva, je te dvom upravičen. V hrvatskom narodu ne takše zadovolnosti, o kakšoj govori Radič i njegovi verni služabniki.

Ali pa Hrvatje morejo biti zadovolni z novim Radičovim politikom? — Poglejmo, po voli koga je ta sprememba nastala. Samo po Radičovi, ne da bi za to, zvin njegovih najbližjih privržencov, što kaj znao. Narodi se o teh načrtaj niti senjalo ne. On je Radič a volo za volo toga, ar njemi je obečavao republiko, hrvatsko vladu v Zagrebi, z ednov režjov popolno samostojnost. Kaj pa je včino Radič? Včasi po volitvaj si je začno premišlevati, če ne bi bilo dobro, da bi se on rešo iz voze. Sestavo je izjavo zato za svojo rešitev — sam najpre pripozna, da je izjava Pavla Radiča njegovo delo, v šteroj je priznao centralistično ustavo, kraljevino, vse zakone, štere je izdala Pašič—Pribičevićova vladu — s tem je sebe rešo, hrvatski narod pa pogrozo. On kak voditeo največše hrvatske stranke — skoro celoga hrvatskoga naroda — bi morao pri tom važnom stopaji prle pitati narod i počom zvršiti njegovo volo. On toga ne včini, nego je vse delao na svojo roko i Hrvatje še niti zdaj ne vejo, ka se je pravzaprav zgodilo.

Ravnok se je godilo pri sklepanji sporazuma z radikali. Narod ne znao za njega. Sporazum je sklenjen, a Hrvatje niti zdaj ne vejo, ka vsebije. To niti čudno ne, ar narod ne bio pitan, kakši naj bo sporazum, v kelko naj odstoji „Hrvatska kmečka stranka“ kak zastopnica — zdaj več ne je, ar je delala brez narodove vole i proti njegovim naravnim pravicam — od svojega programa i ka naj zahteva od radikalov kak zastopnikov srbskoga naroda. Ne, narod ne bio pitan, nego je včino Radič vse to po svojoj glavi. Gda je bio spo-

razum sklenjen, je stopo Radič pred vnožico i joj je povedao, da je sporazum sklenjen, a ka je v tom sporazumu, še zdaj ne znano. I to svedoči, da vsebije stvari, šterih zvin Radiča i radikalnih voditelov, ne sme nišče znati. Odobravati pa bi ga pa li mogli?

Pa ne samo, da Radič ne pita naroda, kak ga naj zastopa, nego niti njegovi poslanci ne vejo, ka misli i šče, i tudi nemajo nikše moči pri odločitvaj v važnih stvaraj. Značilna je v tom pogledi izjava poslanca dr. Buča. On pravi: „Cela ta politika je stvar Stjepana i Pavla Radiča i nišče drugi ne od poslancov ne od vodstva, nema pravice, da kaj pravi. Zvin treh, štiraj, šteti so z ednov nogov z lina kluba, so vsi ovi poslanci samo za to, da glasajo, kimajo z glavov i ploskajo.“

Vseširok i vsigdar samo Radič. On govori, dava izjave, sklepa dogovore, odavle pravice, za štere se je bojuvao sedem let i vse to dela — brez znanja i privolenja hrvatskoga naroda. Pitanje je, kak dugo še bo to trpelo. Radič se ma bojati, da se bo narod jako hudo nad njim maščüvao že pri prvih volitvaj, štere so strašen bau-bau Radičom. Če vse trepečejo njuvi listi od Korošćovoga mariborskoga govora boječ se ka je Korošćec vrže z vlade, kak se te volitev ne bi bojali.

NEDELA

XIX. po Risalaj. Evang. sv. Mat. 22. 1—14. — Prijateo, kak si prišeo se, nemajoči svadbenoga gvanta?

Gdovo bi se prestrašili, če bi nas gostiteo sprijao s takšim pozdravom, kak je sprijao sveto-pisemski krao gosta, šteti ne meo na sebi svadbenoga obleča. Strepotali bi i tudi sam bi nas bilo. Povesili bi oči, se obrnoli i odišli, da bi gostiteli kak najpre preminoli izpred oči.

Kelkokrat pa nebeski Gostiteo tak zezava vernikom, šteti ne vredno pristopajo k njegovomi stoli, da bi bili deležni kraleskoga obedu. Mo se zgleđava na njih, kak da bi jih že s pogledom šteo prositi, naj odidejo. Potem pa jih pita, kak je pitao Judaša, gda je prišeo s služabniki po njega: „Prijateo, zakaj si prišeo?“ Vsem, ki s smrtnim grehom v srci poklekajo k obhajilnomi stoli, govori: „A i me ščeš izdati, me žaliti, sramotiti? Odidi, ar nemaš na sebi

svadbenoga obleča! Obleči se, očisti srce, operi duše, da boš vreden moj gost. Kak malo jih čuje te glas. Neščo ga čüti. Prisilijo gospoda, da se združji z njimi. Izdajo, oneštijo ga. Oh kak strašna bo nad njimi G spodova sodba. Reči sveto-pisemskoga gostitela jim bodo vdale: „Zvežite njemi noge i roke i ga vržite v tenco; tam bo jokanje i škripanje z zobmi. Ar vnošo je pozvanih, a malo odebranih.“

Glasi.

Slovenska Krajina.

Vel. Polana. Poradni sod v Maribori je 17. sept. obsedo našega Hožjan Štefana na pet letno vozo, ar je 1. 1924. marc. 12. z dvema pajdašoma šteo küre krasti v Trnaji pri Hožjan Štefani i gospodara, ki je tatvino v pamet vzeo i plodo tlvaje, strela. Strel je verti glavno žilo predro pa te je v par vöraj vmro. Marilec je trdio, da ne meo namena vmoriti, zato je pa dobo samo pet let voze.

Neje krščansko društvo „Zveza kulturnih dru tev imenuvao društvo. Tak poroča list „Slovenec“ i opomina, da se ne damo zaplati. — Ki je ne z Kristušom, je proti njemi vsepovedi, tak v cerkvi, kak v društvi, tak v politiki, kak v izobrazbi. Ne pozabite, to so Kristušove reči: „Ki ne z menov, je proti meni.“

Da se ne eksekvirivajo zavolo dače naši siromacije, so g. narodni poslanci Klekl prošnje vložili na g. finančnoga ministra. Od toga prosjo tudi, ka se od toče prizadetim zniža dača.

Od g. ministra za poljedelstvo prosijo g. poslanci Klekl podporo za vse od toče poškodovane tak v sobočkom kak lendavskom okraj.

Za premovanje konjov v Beltincih je posejbnica darüvala 200 Din, lendavska stara kasa 400 itd. — Prignanih je bilo do sto falatov. Premijo je dobilo vsako konjsko marše skero. Štero pa ne moglo dobiti premije, je za pot služilo gospodari par deset dinarov. — Ešče šestletna kobila z Gančan je dobila premijo kak štiriletna, ar jo je komisija po zobaj (lehko liberalnih? črkostavec) za širiletno spoznala. Vnogim je žao, ka so svoje lepe marše ne gonili.

Naročnino poberte vküp širiletje. Tiskarna nas terja, delavci zahtevlejo svoj namen, dužniki ne odlašajte!

Novi svet.

Spisao: I. Sziklai.

Iz vogrščine prestavo Fr. Kolenc.

Pisala je Farkaš Balinti. Prosila ga je, da njoj naj sporoči, če kaj zna. Če je bi znao za jako slabo novico, te naj ne piše, nego naj sporoči po kakšen znanci i če bi bio tak dober, naj sam pride. Naj včini to velko uslužnost zapušćenoj sirmasčkoj siroti deklici, mogoče siroti sestri.

Farkaš je skimao z glavov.

Ta sirmaska deklica dobro slutu. A za to še ne sme zgübiti vsega vüpanja.

Poslao njoj je pismo. O brati še ne ve nikaj gotovoga; — joj je pisao. Po zadnjih poročilaj pa zdaj mora biti že prek v Ameriki. Naj se ne boji, mirna naj bo.

Potom je še dodao: Meni ne velik trüd ta potivafi. Zednim lahko opravim različne posle. Če vas teda naskori pohodim v najkrajšem časi tudi zato včini, ar ščem spoznati sestru svojega prijatela Karčija, se ne bojte i ne mislite, da pridem s slabim glasom.

— Premotiti me ščejo; — je pravila deklica, bledo, s stiskajoćim srcem, gda je pismo čtela.

Razrednica, sestra Beata jo je tolažila, da ne tak. Naj prežene podobe svoje domišlje. Naj ne dvoji vsigdar o vsakšem i ne misli, da joj ščejo zakriti skrivnost. Naj verje, da bi njoj ona vse verno povedala, a istinsko ne ve nikaj. Istinsko nikaj.

— Ravno to je strašno. Vi draga sestra tudi ne išćete prilike, da bi me pomirili. Pravite mi, naj vüпам v Boga.

— To pravim. Mogoče ne prav?

— Prav je. Vüпам. Nego glejte, te gospod Farkaš je dugo pripovest skovao. Iz t ga vidim, da šče pred menov skrivati, ka že zna. Slabo najpre. Ar zakaj bi inači pisao pisao tak dugo pripovest, ka itak ne verjem? O, sestra Beata, hodivi molit v kapelo.

— Idem lübo dete. Tudi jaz prosim Boga, da vam naj ne da prav. Blažena Devica vam pošepetne, če boše pobožno molili, da brat živi.

— Nemre pošepetnoti, ar ne tak.

Beata jo je odločno zavrñola:

— Bogi je vse mogoče.

— Če šče.

— Jaz pa pravim: šče.

Sirotu deklica bi tak rada prosila: Bog pripelaj ga nazaj! Vüsta pa neso mogla. Duša je jokala, se skuzla. Kakšće je štela, da bi

zadonili glasi vüpanja, je v misli vsakša reš postala žalüjoča molitev.

Strašila se je tistoga hipa, gda joj bodo pravili: istino maš, brat ne živi.

Tak za gotovo je vzela, pa se je itak bojala te reči.

Vsi smo tak s tistim, koga ljubimo. Znamo, da ga moramo zgübiti. Znamo že, da smit pride po njega i se z nami ne bo pogajala. Samo ednok je včino la s pravličnim mlinarom. Mi nemremo dobiti od nje odlošanja. Drago oči so oglazovenele, lübe roke omahnole, krčevito otrpnjavajo, blago srce se komaj gible, prihodnji vdarec bo že zadnji, na sladkom obrazi je vövdarila smrtna zona i mi še itak mislimo, da to ne zadnja minöta. I gda je duša zadnjikrat kucnola: tudi te jo čüjemo kak življenjsko zbüjenje i ne kak slovo. Znamo, da mrtveca mamu pred seov i itak šćemo videti v njem živočega, ne vüpamo zakričati v notranjost srca: konec, konec, ne vüpagaj več. A že tudi ne vüpamo itak pa bi šteli varvati v vüpanji, šteroga ne.

Ravno zato se je zablisno žarek radosti tudi na Trezikom obrazi, gda njoj je po dveh tednaj vratarica nesla glas: ite v govornico, nekši peštanski gospod šče z vami govoriti.

Kalendarje Srca Jezušovoga se dogotavljajo. Naskori bodo deljeni a samo tistim, ki so plačali naročnino. Strani do meli okoli sto z najlepšev vsebinov, cene pa samo 8 Din. Trgovci naročite si je hitro, ar smo jih malo štampali od onih više, ki so namenjeni naročnikom.

Uradna naznanila

Pooblašteni menjalci penez na železnih postajah morajo dati onim, kim so penezne zamenjali, potrdilo, počem, kda so zamenili i keliko tjuje valute.

Drobiž po 5 i 10 par je vržen v promet z 1. oktobrom.

Ki majo arendaše v svojih hišah, morajo najkesej do 30. novembra t. leta spuniti i davčnomi uradi zročiti izkaz od najemnikov i najemnine. Vzorci (minte) izkaza se dobijo brezplačno na vsakom davčnom uradi.

Učni tečaj za babice se začne 4. novembra na državnoj babiškoi šoli v Ljubljani, Stara pot št. 3. Prošnje se morejo vložiti do 10. oktobra pri glavarstvu, kde tudi zvejo prosilke za pogoje sprejema. Siromaške se brezplačno vzemejo na tečaj, šteti bo trpo 10 mesecov. Mlajše od 24 let i starejše od 40 let se ne sprejmejo. Smejo se priglasiti ženske, dovice i dekle. (Iz Uradnoga Lista št. 89. od 23. sept.)

Od agrarne reforme prinaša 88. Uradni list tri odredbe. Prvo je izdal demokratski minister dr. Krizman da se veleposestniška zemlja razmeri, se začne z naseljenjom, se zemlje razdeli znova, gde so krivice itd. — njegov naslednik radikal Simonovič podravlja to odredbo i zbríše pri tožbah stroške države pa veleposestev, te nosijo interesenti (kim ide zemlja) agr. reforme; toga odredbe pa pali popravlja tretji minister Pavle Radič, ki predpiše, da se morejo pali v vsakoi občini voliti agrarni odbor pošlje tudi občinskó poglavarstvo svoje kotrige i ka vseh služba je brezplačna. Imena zvoljenih odborikov se mora taki naznaniti županijskomi agrarnomi uradi.

Država.

Smrt zavolo terjanja dače. Ar je ne mogó plačati previsoke dače Suppanc Emerik veletrgovec z belicami v Rogatci, se je od strahu pred eksekucijov zagiftao, i vmro. Samomora ne odobravamo, nego z prstom kažemo na politiko, radikalov, demokratov i radičovcov, šteta v smrt tira nesrečne ljudi.

Kak delajo demokratje z dačov i kak z zemljov? Finačna delegacija je dala okrožnico svojim podrejenim davčnim uradom, v štetroj predpiše, da se nesmiljeno moro vsi zastanki dače sterjati. I kda to zahteva okrožnica z edne strani, z druge strani prepove izplačilo penez tistim občinam za ceste i druge potreboče, v šterih je što ešče dužen na dači. — Proti vsem zakonskim predpisom je dana vó, ta okrožnica kak je lepo razložo g. poslanec Vesenjak. Ne pozabimo, gda te krivice premišlavamo, ka so gospodje pri davčnih uradaj većinomom demokratje. A toga ne povejo demokratski kórtišje, gda hodijo po naših vesnicah, ne povejo, kelko več se je sterjalo od našega siromakoga naroda, kak je bilo navrženo, ne povejo kakšo plačo dobijo za to terjanje, nego delijo zemljo grofovsko, tisto zemljó, šteta neje njihova, tistim ljudem, za šteta nikda reči neso v parlamentu povedali, nego šteta so njive banke do mozga zgúbile z 35% ali 40% procenti intereša. Orjunci, ki so bože hiže oskrnjavali, nedužne ljudi pobijavali, vmarjali, naše tiskarne i liste oropavali, ar so spadnoli iz vlade i nemajo nikše moči — pa kak bi tudi meli, ve majo v celoi Sloveniji samo dva poslanca Pivka pa Žerjava — tej ljudje da nazaj splezijo na konja moči, po naših občinah zemljo obečavajo ali strašijo, ka je zgúbijo siromaki.

Boži ljudje v Soboti, Ižekovcih, na Hotizi i Indri, pa ne pametnoga med vami, ki bi skoz prstov teh laži prorokov pregledno i malo resno začno premišlavati i dao odgovor na eta pitanja: 1. Poznate človeka, ki vam zemljo obeče? Ne. 2. Je njegova zemlja, šteta obeče? Ne. 2. Je pošten človek? Ne vemo, ar ga ne poznamo. 4. Je sedo v vozi? Mogoče, ar ga ne poznamo. 5. Drži bože i cerkvene zapovedi? Ne, ar nedele i svetkov ne sveti. 6. Jeli ma oblast deliti zemljo? Ne, ar te oblasti niti minister nema, nego samo parlament i te tudi nej proti božoi zapovedi. 7. Zakaj vas pa te strašijo? Poznajo vašo slabost, zmotijo vaš mir i v toj kalnoj vodi ščejo oni loviti — glase za svojo stranko. — Pametni i odločni bodite Slovenci!

Kak so gospodarili demokratje z radikali na železnici? Novi radikalni minister je odvzeó brezplačne karte, ar so se godile strašne krivice. *Sámo na ednom vlaki* so bile te krivice po samoga ministra izjavi: V I. razredi je plačalo karte 33 oseb, *brezplačno se jih je pa pelalo 184*, — v II. razredi jih je plačalo karte 284, *brezplačno se jih je pa vozilo 511*, v III. razredi je plačalo karte 9000 (siromaki Vr.) brezplačno se jih je pa vozilo 939. — Od teh krivic naj bi gučao v Prekmurji g. Pivko pa kak so vrgli vó katekizmuš z meščanske žole i učiteljšča demokratje, pa povedao bi to tudi, kelkokrat je on bar samo z ednov rečjov zdigno glas, ka se našim ljudem da zemlja. V Prekmurji slive jesti, v Beogradi pa proti osvedočenji toga dobroga ljudstva gučati i glasati, to je zaistino demokratska politika, g. Pivka.

Dvajsetletnico svojega obstoja je svetio velikanski kat. dijaški zavod sv. Stanislava v Št. Vidi pri Ljubljani. Dobró, ka je v teh letah sejeo zavod, se ne da popisat. Daj Bog, da sv. Stanislava čisti dñh še naprej širi i podpira tudi nas v ustanovitvi Martinišča.

Žandar i komisar sta areterala župnika. V nedelo, 6. septembra je predgao v svojoj farnoj cerkvi v Bukovici župnik Miroslav Bubanič. V cerkvi sta bila vodja žandarske postaje i radikalski komisar občine. Oba državni službenca sta našla v župnikovoj predgi nekše protidržavne izjave i požvala sta ga na občino, gde sta ga proglasila za zgrabenoga. Niti sta ne pustila, da bi šo domo se preobleč. Večer so ga pelali žandarje v Virovitico v vozo, gde je celo noč preverüstivao šetajoč se po sobi, ar ne meo kam bi mogeó leči. Drugi den je bio postavljen pred sod i po preslišavanji izpüščen, ar ne bilo nikšega vzroka za areteranje. — Potom pa pravijo, da je RR. (Radikali-Radič) bolše, kak je bilo PP. (Pribičević-Pašić) Govoriti je lahko, a delati tak, kak se govori, je druga stvar.

Spadaj starca iz višine 25 metrov. Šestdeset letni delavec Marko Ninkovič je popravlao na bregi v Koševi ograjo, šteta je bila

čisto sprhena. Ta ograja čuva, da ljudje ne spadnejo v 25 metrov globoko jamo, šteta se vleče taki kre poti. Starec pa se je opotekno i spadno v globino. Močno skučenoga so pripelali v špitao.

Svet.

Amerikanski zavodi za süšenje. V London je prišeo g. Aner, šteta ma slavno ime med amerikanskim svetóm, posebno ženskim. On je vučiteo 70 zavodov za süšenje. Pravo je da se njegovi zavodi vnožijo. On misli, da je neobhodno potrebno, da se vsakša amerikanska gospa bar 14 dni na leto podvrže zdravljenji v ednom od njegovih zavodov. G. Aner zametava vse dozdašnje načine süšenja i pravi, da je potrebno samo fizično delovanje i trdna vola znížati žmečavo. Posebno se ponaša s tem, da se njemi je v 6 tednaj posrečilo ednoga črvatülaša posüšiti od 286 fantov na 184.

Dva nenavadniva štrajka. Newyork je doživo dva nenavadniva štrajka. Če že vse na sveti štrajka, zakaj ne bi tudi mi, so si mislili barberski pomočniki i cestni čistači obüteli i so začnoli štrajkati. Kak pri drugih štrajkaj, tudi pri tom ide za povišanje plače. Poslodajalci so odbili zahteve štrajkajočih, zato so jih tej zapüstili i tak se je moralo staviti vse delo.

Zaoblüba amerikanskoga bogataša. Newyorški bog taš O. Konkle se je v časi, gda njemi je sin ležao na smrt betežen v posteli, zaoblübo, da v Newyorki da postaviti najvišjo palačo na sveti i jo da na razpolaganje luteranskim misijonarom. Palača bo mela 65 štokov i bo visika 266 metrov; vrejena bo kak hotel s 4.500 sobami. V palači bo cerkev, špitao, banka za misijonare, kopališče i druge naprave, šteta slüžijo udobnosti. Koštala bo 15 milijon dolarov zvün cene prostora, na štetom bo postavljena Zldina bo mela lastno električno centralo.

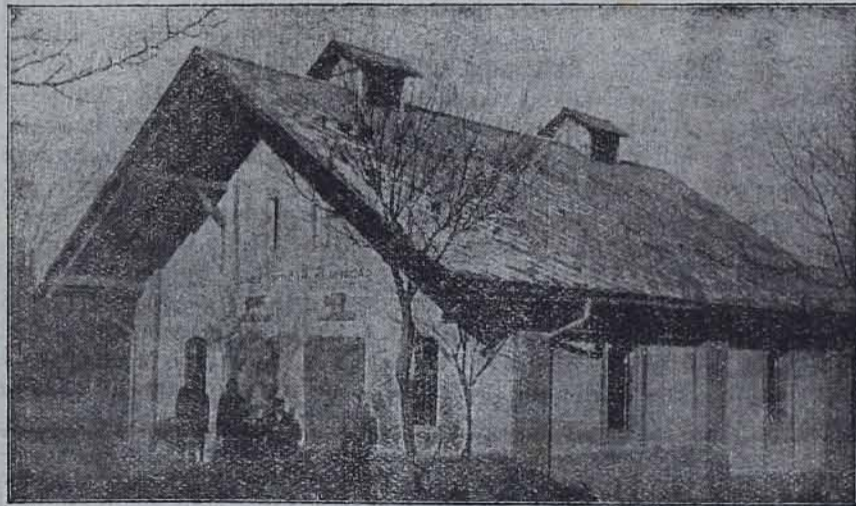
10 kil žmeten novorojenček. Kmetica F. Pagliarullo v Taranti je porodila sinčka, šteta je v taki po rojstvi vagao 10 kil. Mat i žmetni sinko se počütita prav dobre. Kmetica P. je porodila že 18 dece.

Slovenska Banka d. d.

podružnica DOLNJA LENDAVALA
plača najbolje dolarje
in zlate peneze.

Ovlaščena banka za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja in prevzema bančne garancije.

Izvozna klavnica
JOŽEFA BENKO
Mur. Sobotna v Križevcih
Prekmurje.

Gospodarska postopja
so krita s salonitom.

Samo s SALONITOM pokrivate hiše, ker je salonit sedaj najboljše pokrivalo! Je lahek, trpežen, kljubuje z vsakim veharom, negorljiv, nikoli ni potreben, poprave in je vsled tega tudi najcenejši. Večletno jamčenje! Skladišče: ČEH & GASPAR, mešana trgovina in s stavbenom materijalom Murska Sobotna. Ravnotam se dobivajo tudi potrebna pojasnila.

Velepražarna kave

MEZNARIČ RADO

MARIBOR, — GLAVNI TRG 21.

Trgovci zahtevajte vzorce in cenike.

Obrtna Banka d. d. v Ljutomeru.

Ovlaščeni zavod za trgovanje z devizami in valutami. Izstavlja izvoznikom uverenja, daje kredite po najugodnejših pogojih ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.